

g l a s

slovenske kulturne akcije

Leto VII. - 8 VOCERO DE LA CULTURA ESLOVENA 30. 4. 1950

O PASTERNAKU

29. januarja se je izpolnilo sedemdeset let po vsem svetu znanemu ruskemu pesniku in nagrajencu Nobelove nagrade, Borisu Leonidoviču Pasternaku.

Boris Pasternak se je rodil leta 1890 v družini znanega umetnika Leonida Osipoviča Pasternaka in pianistke Roze Kaufman. Obiskoval je moskovsko in marburško univerzo.

Leta 1914. je izdal prvo knjigo verzov "Dvojček v oblakih". Sledili so ji zborniki poezije "Nad pregrajami" (1917), "Sestra - moje življenje" (napisana 1917., izdana pa 1922.), "Téme in variacije" (1923), "Drugo rojstvo" (1932), "Na zgodnjih vlakih" (1943), "Zemeljski prostor" (1945).

V prozi je izdal Boris Pasternak zbornik povesti (1925), avtobiografski spis "Varnostna listina" (1931), vrsto prevodov — Goetheja, Shakespeara, Rilkeja in druge. V zadnjem času je napisal komedijo v štirih dejanjih.

Leta 1954 so se pojavili v reviji "Zastava" verzji iz Pasternakovega romana "Doktor Živago". Romana šamega pa sovjetska vlada v Rusiji ni dovolila natisniti. Izšel je šele čez tri leta v zamejstvu.

Med ljudstvom je Pasternak priljubljen zaradi svoje organske nesposobnosti pretvarjati se in zaradi svoje velike umetniške nadarjenosti. S strani sovjetske oblasti pa je ob vsakem novem pohodu ždanovščine v književnosti trpel preganjanje. Ko se je rodila knjiga "Doktor Živago", mu je oblast očitala, da jo je priznala "zamejska izrojena navlaka".

Ruskj izseljenci zaključujejo branje te knjige s sodbo: da, prav tako je bilo, zlasti zadnjih petnajst let življenja doktorja Živaga, od 1914 do 1929.

Vsi smo lahko veseli vrednot, ki so skrite v tem romanu. Z brezmejnim veseljem beremo: "Samo posamezniki iščejo resnico. Trgajo vezi z vsemi, ki ne ljubijo samote. Krščanstvo, skrivnost osebnosti, je prav to, kar mora biti vteleseno v življenju, da bi zadobilo življenje smisel za človeka."

Roman "Doktor Živago", v poeziji in prozi, razkriva skrite kamrice naše dobe. Mnogoča vedno bolj smelo prestopa vse meje, ki so ji bile postavljene. Naša resnična sodobnost in resnični človek v njej pa bežita pred žrednostjo in iščeta pot k Bogu.

Pavel Krajnik

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

Literarni odsek

Prvi kulturni večer v soboto 7. maja ob 19. uri, v salonu Bullrich, Sarandí 41, Capital

KRŠČANSTVO V PASTERNAKOVEM ROMANU DOKTOR ŽIVAGO

Predaval bo dr. Pavel Krajnik

* * *

Drugi kulturni večer v soboto 21. maja ob 19. uri, v salonu Bullrich, Sarandí 41, Capital

SODOBNA SLOVENSKA KNJIŽEVNOST V DOMOVINI

Predaval bo Ruda Jurčec

Opozarjamo, da se morajo večeri začeti točno ob napovedani uri, zaradi uporabe dvorane takoj za našim sporedom.

"Nekemu zapadnemu časnikarju je I. Erenburg dejal o Pasternaku: "To je -- egocentrik." Treba je pač kakorkoli že nazvati stil življenja samotarja, ki ve, Gorkemu navkljub: človek — to prav nič ne zveni ponosno! Pri tem pa — o, groza — vzroki takega pasternakovskega znanja sploh niso materialni: postalo mu je nemogoče oboževati človeka, ker je vzljubil Boga.

Odtod izvira omamljajoča protirevolucionarnost njegove umetnosti, neodvisne in krščanske. Odtod posebnost njegove biografije, izzivajoče nepodobne sovjetskim čablonam. Ni pa postal heroj brez pegice v svoji biografiji (pismo "Pravdi"), ki se je zaradi tega le približala k grozi naše dobe in podala vse črte heroične nesvobode.

Tragedija Pasternaka — je tragedija izvoljenca.

Kdo ga je izvolil, kdo ga je izbral? Švedska akademija? Izdatelj Feltrinelli? Ali majhna skupina, ki je zares brala in ljubila njegove verzje?

Njega je izbrala neka višja sila, katero ateisti imenujejo duh zgodovine, verni pa jo nazivajo drugače.

Vendar, ostajajoč v mesajah zemeljske kronike, beležimo delež, ki ga je imel v njej i pesnik, i italijanski izdatelj, i akademija, ki mu je prisodila Nobelovo nagrado. Vsi ti so uresničili načrt, ki ga niso sami skovali. Avtor tragedije Pasternaka je duh zgodovine ali Previdnost.

Prvi dve dejanji — vznik in samourditev heroja.

Tretje — "Doktor Živago", pisanje tega romana in tisk.

Četrto — poveljanje in ponižanje heroja.

Peto — razplet.

Epilog — sodba potomstva.

V takem pojmovanju je duhovni življenjepis Pasternaka v neločljivi zvezi z njegovo poezijo in prozo, eden najsvetlejših primerov *personalizma* v sodobni književnosti."

(Odlomek iz nedokončanega članka pokojnega profesorja Nikolaja Ocupe.)

Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu ima po svojih pravilih občni zbor vsaki dve leti. Ko nastopa SKA sedmo leto delovanja, je bil za uvod četrti redni občni zbor in sicer v soboto 23. aprila 1960, v društvih prostorih na Alvarado 350, v Ramos Mejía. Občnega zbora so se udeležili vsi člani; uprave, voditelji odsekov, uredniki publikacij in ustvarjalni člani, ki žive v bližini Buenos Airesa; mnogi ustvarjalni člani iz inozemstva so poslali odboru poblastila. Po pravilih S. K. A. imajo na občnem zboru pravico glasovanja in pravico biti izvoljeni v vodstvo ustvarjalni člani.

Ob 16.30 je predsednik Ruda Jurčec začel občni zbor, poudaril pravilnost sklicanja in sklepčnost, sporočil pozdrave članov iz inozemstva in prebral dnevni red. Ker je tajnik Marijan Marolt že dalj časa bolan, ni mogel biti izdelan zapisnik zadnjega občnega zbora. Zato je občni zbor poblastil upravo, da pregleda in odobri zapisnik, ko bo predložen. Občni zbor pa je bolnemu članu uprave g. Maroltu sporočil najlepše želje za zboljšanje in skorajšnje okrevanje.

Poglavje poročil uprave in voditeljev odsekov je začel prvi podpredsednik dr. Tine Debeljak, ki je poročal o delu in načrtih knjižne založbe kot njen urednik in kot vodja literarnega odseka. Za njim je prebral poročilo glasbenega odseka drugi podpredsednik in odsekov vodja, prof. Alojzij Geržinič. Podal je pregled dela v zadnjih dveh letih in razložil načrte za letošnje sezono kulturnih prireditev, ki jih ima v programu glasbeni odsek. V imenu zgodovinskega in umetnostnega odseka je poročal dr. Tine Debeljak v odsotnosti M. Marolta, ki je vodja obeh odsekov. V imenu umetnostnega odseka je predložil imenovanje ge. Savinškove (Pariz) kot ustvarjalne članice likovnega odseka. Občni zbor je imenovanje vzel na znanje. Za filozofski odsek je poročal dr. Vinko Brumen, za gledališkega pa njegov režiser Nikolaj Jeločnik, ki je omenjal zlasti obsežno število odsekovih nastopov v zadnjih dveh letih in opozarjal na potrebo dela v odseku. Vodja Jože Rus se je pred občnim zborom opravičil, ker je bil poslovno zadržen. V imenu urednikov Meddobja je poročal urednik revije Zorko Simičič, ki je uvodoma sporočil, da sta urednika sklenila uredniški odbor razširiti in je mesto v uredništvu prevzel kot urednik tudi g. Rafko Vodeb (Louvain). Njegovo imenovanje narekujejo zlasti razlogi, da bi revija tudi v Evropi imela svojega urednika.

Sledilo je poročilo blagajnika č. g. Ladota Lenčka C.M. Obsežno poročilo je zajemalo pregled trenutnega gospodarskega stanja Slovenske kulturne akcije, njen podrobni obračun za publikacije v preteklosti in podobo obveznosti, ki jih Kulturna akcija ima na denarnem področju. Poudaril je zlasti, da je bilanca v Kulturni akciji aktivna, a aktivne so v njeni zalogi publikacij in v inventarju. Zato so obveze v denarju še vedno visoke, vendar dosežani razvoj gospodarstva pri S. K. A. kaže, da je ustanova led prebila in more torej zreti na bodoče delo še za nadaljnjih pet let in še naprej. Okrog Slovenske kulturne akcije se zbira krog prijateljev in podpornikov, knjižne publikacije se lepo prodajajo in če bo S.K.A. ohranila isto smer in stik z rojaki, kakor je bilo to do sedaj, ji ne more groziti presenečenje resnega značaja. Ob koncu poročila je omenil, da mora po šestih letih dela kot blagajnik svoje mesto odložiti, ker ga k temu vežejo naloge in dolžnosti na drugih področjih.

Predsednik se je za poročilo zahvalil in še posebej poudaril zasluge, požrtvovalnost in lju-

obrazi in obzorje

POTA SODOBNE LIKOVNE UMETNOSTI

Sodobna umetnost se išče, zlasti v likovni. Vsaj petdeset let je umetnost v nenehnem iskanju, ugotavlja vodja ankete v ljubljanski reviji Naša sodobnost, ko zagovarja napore sodobnih likovnih umetnikov v domovini, ki iščejo novih poti in izrazov. Iskane nove prijemov in obrazcev ima globlje osnove v času in idejah, ki naš čas prepajajo, pravi urednik revije in zato je dal najprej besedo kiparju mlajše slovenske generacije Stojanu Batiču, ki med drugim pravi:

„... Če bi hoteli danes ustvarjati v istem duhu, kot so ustvarjala desetletja pred nami, bi to pomenilo stagnacijo in včasih celo literarno občuteno programatičnost, ki pa bi zato izgubila svoje prepričljivost in iskrenost. Če je slovenska umetniška sredina prva leta po vojni 1941-1945 priznavala za edino merilo izraza tehnično dognano zunanjo izpoved v obliki: takoimenovanega socialističnega realizma, ki je črpal svojo obliko po dosežkih zgodovinskega realizma, potem je obdobje po resoluciji Kominforma popolnoma jasno pokazalo umetnosti še druge, nove in sproščene, pa zato nič manj prepričevalne izrazne možnosti, ki so bile spričo naglega razvoja še bolj ovrjemljive in ustreznejše. Iskale so nekaj, kar je za nas specifično in v mnogočem različno od tistega, kar je imelo svojo upravičenost neke na Vzhodu. Lahko se reče, da bi naša umetnost morala iskati svojo posebno pot tudi v primeru, če bi ne prišlo do idejnega spora v socialističnem svetu. Umetnikova izpoved je želela najti poglobljen izraz, želela je sama sodelovati pri oblikovanju slovenske stvarnosti — hotela je biti odmev živega človeka... Morda se umetnosti pri nas ni posrečilo najti prave oblikovne posode za novo vsebino, toda vsaj to ji smemo priznati, da pošteno in vztrajno išče svojo pobodo v okviru, ki mu ne manjka niti širine niti poguma. Za vsako zmago je treba tudi nekaj tveganja.

Prav naš čas in naša stvarnost sta pokazala, da je praktični realizem v mnogočem lahko zadovoljeval preteklost kot dokumentator revolucionarnosti in medvojne obdobja, manj pa je bil sposoben spremljati in nakazovati nova pota, ki so zahtevala večje poglobitve in psihološko bolj utemeljene forme. Za svojo osebo priznam, da so mi popolnoma formalne rešitve tuje; če umetnina ne razodeva človekovega obraza, je v nekem smislu zgrešila svoje poslanstvo... Umetnik se želi osebno izpovedati, zato sega instinktivno po formi, ki je njegovemu notranjemu razpoloženju najbližja in ki po njegovem občutju najustreznejše približuje trenutno stanje stvarnosti... Likovnik sledeč dogajanjem v svojem ambientu, nujno gradi iz teh doživetij in povezuje s sodobno vsebino z notranjo nujnostjo tudi novo formo. Človek v umetnosti ne more ostati na pozicijah preživljene preteklosti.

... Umetnik iz naše sredine, posebno pripadnik mlajše, povojne generacije, ki je izšla povečini še iz ljubljanske akademije, ne more mimo naše stvarnosti, ne da bi razmišljal o formi, ki bi to stvarnost polnovredno umetnostno izpovedala, vendar ne v akademsko sňhoparni govorici. Napačno pa bi bilo, če bi se porajali med nami kot dve nepremostljivi nasprotji dve umetniški gledišči, eno kot ateljejsko študijska umetnost, drugo pa kot umetnost, razumljiva širokim ljudskim krogom. Ni največja tista umetnina, ki jo gledalec hitro "razume", pa jo tudi hitro pozabi, ker ga ni po vsebini pretresla in vznemirila. Umetnina mora zrealiti umetnikov svet, resničen po njegovi volji in po njegovi bolečini. Skrivnost umetnosti je skrivnost reproduciranja in doživljanja sveta in človeka v vseh njegovih fizičnih in psihičnih bojih, ki se ne morejo vedno končati z zgolj zunanjim zmagoslavjem... Umetnik se ne more iznašati kot članek v časopisu; njegova pot do človeka išče globljih steza... Ni najbolj napreden tisti umetnik, ki bi v gerasimovskem stilu poveljeval kot fotograf življenje vsakdanjosti, pa čeprav družbeno še tako lepe se-

danjosti, ampak tisti, ki razume, da ima socialno osvobodjeni človek tudi svoj lastni, v vso širino napeti in prav tako svobodni svet.

V naravi je neskončna različnost oblik in ritmov, umetnik pa lahko prav tako kakor učenjak razširi svoje doživljanje in spoznavanje oblik s pomočjo teleskopov in mikroskopov. Tudi taka umetnina je lahko pristno doživljena, če je umetnik ob njenem spočetju človeško zavzvenel... Zato bi bilo tudi v umetnosti pretirano, če bi zahtevalj samo klasičnih form, za katere tudi brez Einsteinove teorije vemo, da v resnici ne eksistirajo. Če pa govorimo o lepoti, si to ne zanišljiam v poznogrškem, rimskem ali renesančnem smislu, ker estetski zakoni sami niso neke nadčasovne konstante. Če se povrnem k plastiki, lahko zapišem, da ima današnja plastika v sebi lahko dovolj lastne vitalnosti in zato ni nujno, da bi jo omejevali s pojmom "lepote" v klasičnem ali celo klasicističnem smislu. Med lepoto in silo izraza je funkcionalna razlika. Namen prve, da ustreže čutom, druga pa išče duhovno vitalnost, ki je zame bolj vznemirljiva in sega tja, kamor samo s čuti ne moremo prodreti.

V umetnosti resničnost ni reporterska stvarnost, niti vidnost, ki jo lahko ujame tudi fotografska kamera, temveč čustveno podoživljanje stvarnega, ki je postalo organizem in izpoved. S tem procesom dobi umetniško delo potrebno samostojnost in na teh osnovah temelji tudi tolikokrat nerazumljena sodobna umetnost. Če bi to zanikali, bi zapadli v isto napako, ki jo danes po pravici očitamo času okoli leta 1900, ki se je smejal impresionizmu ter impresioniste odklanjal kot nerazumljive. Ali pa bomo morda kitajščini odrekli pravico, da je živ jezik, samo zato, ker je ni slučajno ne razumemo? Zato terjaja tudi vsaka umetnina, celo realistična, da se vanjo živimo in izluščimo iz nje tisto, kar je umetnik iskal. Vsak ustvarjalec pa mi bo priznal, da iskanje umetnostnega izraza ni lahkotna igra, temveč zelo resna borba s seboj, s svetom in z obliko.

Mislím, da se podobni problemi razvijajo in rešujejo tako kot pri meni še pri večini mlajših kiparjev in umetnikov nasploh, ki skušajo vskladiti svoje umetniško razmerje do družbe in njegovih problemov, do sveta in do sočloveka v želji, da bi bilo njihovo delo več kot samo kronika, da bi bilo resnično zrelo človeka in da bi spoznanja svojega časa projiciralo v tak oblikovni izraz, v katerem bi mogel umetnik najpopolneje izpovedati resnico o sebi in sočloveku."

Arhitekt Edo Ravnikar piše v odgovoru na anketo, da "je tehnika naenkrat doživela svoje samostojno estetsko življenje. Picassov lik je pomagal, da smo postali občutljivi za lepoto preproste tehnike predmeta, in kar je glavno, da nas je prepričal, da je lepota lahko povsod, tudi tam, kjer ni marmorja, zlata in svile. Tako mislita in čutita dobra sodobna arhitektura in urbanizem in je to njuno glavno notranje gibaló. Ali ne bi bilo boljše, če bi naša prosveta spodbujala tak način gledanja na sodobno umetnost, namesto da n.p.r. naš (ljubljski) največji ženski list... razlaga posebnost Picassovega dela z zvišaním krvnim pritiskom?"

Melita Vovk ugotavlja: "Vendar umetniki po vsem svetu še ustvarjajo in med njimi mnogi — abstraktno. Torej je abstrakcija vendarle oblika umetniške prizadetosti sodobnega človeka... V umetniku postaja doživetje forme močnejše od doživljanja konkretne objektivnosti, zato je njegova oblikovalska izpoved težila k absolutni svobodi ustvarjanja... Pustimo torej umetniku svobodo oblikovanja, saj nam ostane še vedno svoboda gledanja... In končno, kar se umetnosti tiče: ni dobre in slabe umetnosti. Je samo umetnost... Iz vseh stilov in "izmov" se nekaj del glasila v večno zakladnico umetnosti, ki bo upajmo, človeštvu ostala. Za to prirodno selekcijo pa umetnost potrebuje časa, umetniki pa svobodo ustvarjanja. Umetna selekcija (s pregradami kot v vinarstvu) se v umetnosti do danes še ni obnesla."

bezen, ki so blagajnika vodile pri najtežji nalogi. Vsekakor je prav njegova zasluga, da je mogla Slov. kult. akcija prebroditi zlasti v začetku najhujše ovire in se zasidrati na utrjene in varne temelje. Zaprotil je č. g. Lenčka, naj ostane še nadalje ustanovi naklonjen, ki mu je v teh letih tako prirasla k srcu.

Ob koncu je prebral svoje poročilo predsednik Ruda Jurčec. Nakazal je položaj, v katerem S.K.A. dela in nakazal nekaj misli, kako naj se razvija naprej.

Po poročilih je bil kratek odmor. Debata se je razvila v drugem delu občnega zbora. Največ razprave je veljalo blagajnikovemu poročilu. Nekaj pojasnil je podal tudi predsednik.

Sledile so volitve novega odbora, ki kot uprava vodi delo prihodnji dve leti. V odbor so bili izvoljeni: Ruda Jurčec, predsednik; dr. Tine Debeljak, prvi podpredsednik; prof. Alojzij Geržinič, drugi podpredsednik; Marijan Marolt, tajnik; mesto blagajnika bo izpolnil upravni odbor, ko se bodo zaključili razgovori s kandidatom za to mesto. Na mesto obojelega tajnika je bil za vršilca dolžnosti izvoljen Božo Fink.

Po obravnavi predlogov je predsednik v imenu vseh članov izrekal čestitke vodji filozofskega odseka dr. Vinku Brumnu za njegovo petdesetletnico, ki jo je pred kratkim slavil. Omenjal je njegovo delovanje pri Kulturni akciji prežeto z ljubeznijo za njen razvoj in prospeh.

Posebne spominske besede dvema članoma Slovenske kulturne akcije, ki sta v zadnjih dveh letih umrla: dr. B. Vošnjaku in dr. Ivanu Ahčiču, so zaključile občni zbor.

kronika

— JUBILEJNO NAROČNINO so plačali: č. g. Rafko Vodeb, Louvain (Belgija), 6000.— fr. frankov; g. Mirt Vinko, Brazilija, 900.— pesov; Merala Marijan, ZDA, 25 dol.; Lempl Lado, Kanada, jubilejna naročnina in za sklad Glasa, 27 dol.; č. g. Prebil Andrej, Kanada, jubilejna naročnina, 23 dol.; g. Lekani Jože, za sklad Glasa, 5 dol.; g. p. Fortunat Zorman, plačal naročnino (13 dol.) in za sklad Glasa 7 dol.; Tršinar Slavko, Chapadmalal, jubilejna naročnina 800.— pesov; g. Šerko Dane, Salta, jubilejna naročnina 800.— pesov in mecenški dav, skupno 5000.— pesov; Andrejak Tone, Haedo, za sklad Glasa, 100 pesov.

— OPOZORILO: Redne člane Slov. kult. akcije v Argentini obveščamo, da znaša od 1. jan. mesečna članarina 20.— pesov in jo bodo lahko plačevali tudi na rednih kulturnih večerih, ki se začno dne 7. maja 1960.

— Uprava Slov. kult. akcije obvešča, da se je po sklepu urednikov Meddobja število urednikov revije povečalo. Odslej bodo v uredništvu Meddobja gg. Rafko Vodeb, Zorko Simčič in Ruda Jurčec.

— Pesnik Vladimir Kos, ki živi in deluje že več let na Japonskem kot misijonar, se je udeležil vsakoletnega pesniškega natečaja v Tokiu. Nagrajenci so poklicani pred cesarja, kjer bero svoje pesmi. Gre za japonske 31-zložne pesmi, in morajo vsako leto obravnavati na novo določeno snov. Tokrat je bila "LUČ". Žirija pesmi sicer ni nagradila, vendar je pesniku poslala pismo, v katerem mu sporoča, da je bila njegova pesem izločena šele pri zadnji izbiri. Žiriji je bilo poslanih 25.000 pesmi.

doma in po svetu

— Društvo slovenskih umetnikov v Trstu namierava izdati svoj zbornik, ki bi se imenoval "Obelisk". Štel bo 64 strani. Glavni sodelavci so Josip Tavčar, dramatik, Janko Jež, slavist, Bogomir Magajna in Boris Pahor.

— Dramska skupina Vittoria Gassmana uprizarja v Rimu v novem cirkuškem gledališču Manzoni jevo zgodovinsko dramo "Adelchi", v kateri igra eno glavnih vlog Slovenec Andrej Božič.

— Društvo slovenskih književnikov v Ljubljani je sklenilo pogodbo z znano francosko založbo Seghers v Parizu za izdajo antologije slovenskega pesništva v francoskem prevodu. Prevod bo oskrbel prof. Viktor Jesenik. Poleg pesmi bo objavljena tudi študija o slovenskem pesništvu.

— Stoletnico rojstva Huga Wolfa so proslavili v njegovem rojstnem kraju — v Slovenj Gradcu v Sloveniji. Na predvečer obletnice je prišel iz Maribora filharmonični orkester, ki je priredil spominski koncert, na katerem so izvajali vrsto Wolfovih vokalnih skladb ter njegovo Italijansko serenado za orkester.

— V Mestnem gledališču v Ljubljani so kot krstno predstavo uprizorili novo dramo Mateja Borapavšiča "Pajčolan iz mesečine". V Mariboru pa je ondotno gledališče prvič uprizorilo Alojzija Remca "Mrtvi Kurent". Drama dela vtis grozljive kmečke balade.

— Listi na Koroškem in Slovenskem Primorju pišejo o novem romanu pisatelja Metoda Turnška. Izdal je delo "Med brati" in je snov zajeta iz življenja Slovencev na južnem Koroškem in njihovih stikov s pripadniki ostalih slovenskih narodov, ki so kot begunci bivali na Koroškem. V listu "Družina"

pa izhaja delo istega pisatelja "Na Višarjah zvoni".

— Po zamudi dveh let je zopet izšel v Ljubljani Zgodovinski časopis, glasilo slovenskih zgodovinarjev. Na čelu razprav je prispevek prof. Milka Kosa: O izvoru prebivalcev Ljubljane v srednjem veku. Na drugem mestu je razprava prof. dr. Josipa Žontarja: Nastanek, gospodarska in družbena problematika policijskih redov prve polovice XVI. stol. za dolnjeavstrijske dežele s posebnim ozirom na slovenske pokrajine. Dr. Vlado Schmidt je prispeval razpravo: Doneski k problemu otroškega dela v začetku kapitalističnega razvoja na Slovenskem. Dr. Krsto Milutinović v razpravi Problematike ljubljanskega jugoslovenskega programa 1889 kod Srba i Hrvata osvetljuje nastanek in razvoj federalistične misli pri jugoslovenskih narodih v XIX. stoletju. Janko Pleterški objavlja razpravo: Politični profil koroškega časopisa Mir (1882-1920); prof. dr. Metod Mikuž je prispeval obsežno razpravo: Pregled gospodarske dejavnosti v narodnoosvobodilni borbi v Sloveniji. Ob koncu je obilo zapiskov, poročil o društvenem življenju, nekrologi, ocene in poročila o historičnih publikacijah.

— Ljubljanska univerza je povabila kulturnega svétnika francoske ambasade v Beogradu Roberta Brechona, da je prišel predavati o Albertu Camusu. Predavalnica je bila polna slušateljev, ki so prišli na to počastitev spomina velikega pisatelja in humanista.

Mednarodni knjižni sejem je bil v Frankfurtu. Knjižna industrija se vedno bolj razvija in knjižna produkcija prepravlja svet. Lani je bilo v Frankfurtu 215 založb iz vsega sveta in je bilo 10.000 več knjig kot prejšnje leto. Na raz-

stavi so bila samo dela, ki so izšla v letu 1959. Samo nemški katalog je obsegal 1100 strani. Izračunali so, da bi človek, ki bi hotel prebrati vsa dela zadnjega sejma (v Frankfurtu), potreboval za to 75 let in bi moral brati neprestano noč in dan. Pri tem je treba poudariti, da so bile razstavljene samo knjige; revij, listov in periodičnega tiska ni bilo. Na razstavi je sodelovalo 700 nemških in 900 tujih založb in razstavljenih je bilo nad 70.000 del v pol milijona izvodih.

Med tujimi pisatelji je na Poljskem najbolj priljubljen Albert Camus, čigar dela so na Poljskem "bestsellerji". V Pragi in Bukarešti pa Camusovih del ne smejo prodajati, na Madžarskem pa mora v zapor, pri komer najdejo Camusove spise. Camus je namreč del svoje Nobelove nagrade daroval za žrtve madžarske revolucije iz leta 1956.

V letu 1955 je bila Poljska na 9. mestu pri tiskanju knjig. Vrstni red je bil tedaj: Sovjetska zveza, Japonska, Velika Britanija, Zahodna Nemčija, ZDA, Francija, Italija, Nizozemska. Lansko leto pa je Poljska zasedla 1. mesto in sicer po številu tiskanih knjig na vsakega prebivalca. V letu 1950 je znašala vrednost natisnjenih knjig 379 milijonov zlotov, v letu 1959 je narasla na 1 milijardo 84 milijonov zlotov.

Ko je v Budimpešti izšla knjiga Starec in morje (za to delo je Hemingway prejel Nobelovo nagrado), je bila vsa naklada razprodana v enem dopoldnevu. Reč je prva naklada znašala samo 5000 izvodov.

TARIFA REDUCIDA

Concesión 6228

Registro Nacional
de la Propiedad Intelectual
Nº 624.770

GLAS sedmi letnik

GLAS izhaja že sedmo leto in je po splošni sodbi na dostojni višini. Njegovo izhajanje je vključeno v redni letnik publikacij, vendar ga ne prejema samo člani in naročniki, ampak ga pošiljamo vsem, ki se za razvoj in stanje slovenske kulture zanimajo. Vendar stroški v tiskarni in zlasti tudi na pošti tako naraščajo, da je obstoj glasila SKA v nevarnosti.

Lepo prosimo, da nakažete svoj prispevek za list v obliki darila za njegov tiskovni sklad. Uredništvo bi želelo raven lista še dvigniti in bi tudi za to bila potrebna finančna sredstva. Izkažite se še Vi in podprite list, ki v nekatere domove že dolgo prihaja zastoj.

Za vsak prispevek v naš tiskovni sklad Vam bomo iskreno hvaležni. Saj listi hoče dokazati, da nad njim ne boste razočarani. Dvakrat da, kdor hitro da!